

ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД

П РА В И Л Н И К НА АРБИТРАЖНИЯ СЪД ПРИ ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР АД

І. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Арбитражен съд

Чл. 1. (1) Арбитражният съд при Централен депозитар АД е независима правораздавателна институция, създадена на основание чл. 127, ал. 8 от Закона за публично предлагане на ценни книжа.

(2) Организацията на Арбитражния съд и статутът на арбитрите се определят от закона и настоящия правилник.

(3) Арбитражният съд разрешава спорове, свързани с дейностите, извършвани от Централния депозитар:

1. между членове на Централния депозитар;
2. между Централния депозитар и неговите членове;
3. /Нова, приета с решение на Общо събрание от 29.06.2015 г./ между участници в системата за сетълмент;
4. /Нова, приета с решение на Общо събрание от 29.06.2015 г./ между Централния депозитар и участниците в системата за сетълмент, чийто оператор е Централният депозитар;
5. /предишна т. 3, приета с решение на Общо събрание от 28.06.2010 г., изм. с решение на Общо събрание от 29.06.2015 г./ отказът на Съвета на директорите на Централен депозитар да приеме нов член.

(4) Арбитражният съд решава и други спорове, които имат договорно или извъндоговорно основание и са свързани с дейностите, извършвани от Централния депозитар.

(5) /Нова, приета с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ Председателят на съда, заместник-председателят на съда и всички арбитри към него образуват Арбитражна колегия. Заседанията на Арбитражната колегия се свикват от Председателя на съда най-малко веднъж на три месеца, а при необходимост и по- често.

Заседанията се провеждат в сградата на Централен депозитар и за тях се води протокол от секретаря на съда.

Основания за компетентността на Арбитражния съд

Чл. 2. (1) Арбитражният съд разглежда споровете по чл.1, ал.3 на основание чл. 16, ал. 2 и ал. 4 от Наредба № 8 от 12.11.2003 г. за Централния депозитар на ценни книжа, а тези по чл. 1, ал. 4 - когато са му възложени с арбитражно споразумение.

(2) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Арбитражното споразумение трябва да бъде писмено. Споразумението е писмено и когато то се съдържа в писма, обменени между страните и по електронна поща, по телекса или чрез други писмени средства за съобщения.

(3) Смята се, че има писмено арбитражно споразумение и когато ищецът предяви иск пред Арбитражният съд, а ответникът писмено или със заявление, отбелязано в протокола на арбитражното заседание, приеме спорът да се разгледа от Арбитражният съд или когато участва в арбитражното производство, без да оспорва компетентността на Арбитражният съд.

Процедурни правила

Чл. 3. (1) Ако страните не уговорят друго, тяхното съгласие да възложат спора на Арбитражният съд означава и приемане от тях на този правилник.

(2) Ако страните не са уговорили процедурата по чл.3, ал.1, или уговореното от тях противоречи на този правилник и повелителните разпоредби на закона, Арбитражният съд разглежда делото по реда на този правилник.

(3) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ По въпроси, неуредени от този правилник или от споразумението между страните, от Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК) и от Закона за международния търговски арбитраж (ЗМТА), арбитражите процедурат съобразно тяхната вътрешна убеденост, ръководейки се от принципите на правото, естеството на арбитража и предмета на спора, като обезпечават във всеки случай равна възможност на всяка страна за защита.

(4) По дела, основани на арбитражно споразумение, се прилагат тези правила на правилника, които са в сила при започване на арбитражното производство, освен ако и двете страни поискат да се приложат правилата, които са били в сила при сключване на арбитражното споразумение или са влезли в сила след започване на арбитражното производство.

(5) Ако страната не възрази незабавно и писмено или в заседанието срещу нарушаването на процесуално правило по ал.1 или 2, смята се, че тя се е отказала от правото си да се позове на нарушението.

Поверителност /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./

Чл. 4. (1) Арбитрите, посредниците и страните, които участват в производството, са длъжни да пазят в тайна сведенията, които им стават известни при арбитражирането или посредничеството. Всички протоколи, записки, доклади и други документи, получени от посредник или арбитър в това им качество, са поверителни.

(2) При приключване на производството, ако друго не е уговорено, страните имат право да получат обратно документите и другите доказателства. В съставеното досие се съхраняват само материали, които не съдържат сведения, които могат да представляват търговска или служебна тайна за участниците в производството.

II. ПОСРЕДНИЧЕСТВО

Основания

Чл. 5. Когато страните са предвидили чрез споразумение посредничество или отнасяне на съществуващи или бъдещи спорове за посредничество се приема, че те са направили настоящия правилник част от тяхното споразумение. Всяка страна по спор може да започне посредничество чрез молба за посредничество до Арбитражния съд, или споразумение за посредничество, или чрез съгласие за посредничество по спор, който е бил предаден за разрешаване от арбитраж или съд.

Молба (споразумение) за посредничество

Чл. 6. (1) Молбата, както и споразумението за посредничество, трябва да съдържат:

1. посочване на Арбитражния съд;
2. имената, адресите, телефоните и другите средства за връзка със страните по спора, както и на техните представители, ако има такива;
3. кратко представяне на естеството на спора;
4. документ за внесена такса за посредничество по тарифата за дължимите арбитражни такси и разноски по спорове пред Арбитражния съд.

(2) /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ Непредставяне на споразумение за посредничество не е пречка за започване на процедурата по посредничество.

Определяне на посредника

Чл. 7. /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ Ако споразумението на страните посочва посредник или процедура за назначаване на посредник, те се приемат, ако Арбитражният съд прецени, че са подходящи. При липса на такова споразумение, Председателят на Арбитражния съд назначава посредник от списъка на посредници. Списъкът на посредниците се одобрява предварително от Съвета на директорите на Централен депозитар, като в него фигурират и всички арбитри, включени в списъка на арбитрите. По правило се назначава един посредник, освен ако страните или съдът прецени друго. Всяко лице, назначено за посредник е длъжно да разкрие пред съда всяко обстоятелство, което може да засегне неговата безпристрастност. При получаване на такава информация, Арбитражният съд я съобщава на страните.

Представителство на страните

Чл. 8. Страните могат да се представляват или да бъдат подпомагани при срещите с посредника.

Избор на правила

Чл. 9. Посредничеството трябва да бъде проведено по начин, уговорен от страните и приемлив от Арбитражният съд. В случай, че няма уговорка, посредникът действа в съответствие с настоящите правила.

Провеждане на посредничеството

Чл. 10. (1) Посредникът е свободен да се среща с всяка от страните поотделно. Информацията, която той получава от срещите не трябва да бъде разкривана пред другата страна, освен ако не е овластен за това.

(2) Веднага след определянето му, посредникът, съгласувано със страните, изработва график за представяне от страните на кратка история на спора, както и друга информация и материали, които са необходими за разрешаването му чрез посредничество.

(3) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ В 14-дневен срок от запознаването със спора и получаването на материалите по него, посредникът насрочва съвместна среща. На нея страните могат да представят доказателства.

(4) На съвместната среща посредникът изяснява процедурата, която ще се следва за постигане на помирение.

(5) Всяка от страните по спора представя своето виждане, позовава се на доказателствата, заявява какво иска да бъде постигнато и по какъв начин следва да стане това.

(6) В случай, че обсъждането стигне до фаза, при която сближаването на вижданията е затруднено, посредникът предлага отделни срещи с всяка от страните, след което може да свика нова съвместна среща.

Правомощия на посредника

Чл. 11. (1) Посредникът се стреми да сближи позициите на страните, с цел да постигнат помирение. За целта той трябва да търси и предлага решение на спорните въпроси по начин, който смята за най-подходящ, като отчита интересите на всяка от страните.

(2) По съгласие на страните, посредникът може да се консултира с вещо лице по въпроси, които изискват специални познания.

(3) В случай, че не може да се стигне до помирение, посредникът предлага спорът да се разреши по пътя на арбитража. Само при изрично писмено съгласие на страните, за наличието на което Арбитражния съд следи служебно, посредникът може да участва при разрешаване на арбитражния спор еднолично или в арбитражен състав. Той може да участва еднолично, ако е включен в листата на арбитрите.

Приключване на посредничеството

Чл. 12. (1) Посредничеството приключва:

1. със споразумение между страните, което има силата на извънсъдебна спогодба;
2. по преценка на посредника, направена по всяко време, че по-нататъшни усилия не биха довели до напредък и помирение;

(2) В случай, че посредничеството не даде резултат, посредникът съставя протокол, в който се посочват само страните, предмета на посредничеството и обстоятелството, че не се е стигнало до помирение.

(3) С приключване на посредничеството посредникът отбелязва в нарочна книга резултатите от него. Всяка от страните получава копие от постигнатото споразумение, ако се е стигнало до такова.

Такси за посредничеството

Чл. 13. Ако друго не е уговорено между страните, таксите за посредничество, както и другите разходи, се поемат по равно от страните.

Стандартна клауза за посредничество

Чл. 14. Стандартната клауза за посредничество е: Страните се съгласяват да разрешат спора чрез посредничеството на Арбитражният съд съобразно неговия правилник, преди да се прибегне към арбитраж към същия или друг съд за разрешаването на спора.

III. АРБИТРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО

Предявяване на иск

Чл. 15. (1) Арбитражното производство започва с подаване на искова молба в Арбитражния съд.

(2) Исковата молба се смята подадена в деня, в който постъпи в Секретариата на Арбитражния съд, а ако се изпраща по пощата - в деня, отбелязан на пощенското клеймо в мястото на изпращането. Секретариата се ръководи от секретар, който се назначава от председателя на Арбитражния съд.

(3) По редовните искиви молби се образуват дела.

(4) /Изм. прието с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ Първоначално постъпващите в съда книжа, без редовните искиви молби, се образуват като преписки. Преписките се преобразуват като дела, след като страните приведат документите в съответствие с изискванията на Правилника, внесат дължимите такси и посочат избраните от тях основни и резервни съдии-арбитри.

Съдържание на исковата молба

Чл. 16. (1) Исковата молба трябва да съдържа:

1. посочване на Арбитражния съд;
2. наименованието, седалището, адреса и пълното наименование на ищеца и на ответника, евентуално телефоните и други средства за връзка със страните по спора (факс, телекс или електронна поща) и с представителя на ищеца.

Когато ищецът е чуждестранно лице, той задължително посочва съдебен адрес в Република България.

3. изложение на обстоятелствата, на които ищецът основава своето искане, както и доказателства, които ги потвърждават;

4. искането на ищеца;
5. цената на иска;
6. доказателства в подкрепа на иска;
7. името на арбитъра и на резервния арбитър или молба те да бъдат назначени от председателя на Арбитражния съд;

8. опис на документите, приложени към исковата молба;

9. документ за платена арбитражна такса и депозит за разноски;

10. подпис на ищеца или на негов представител

(2) Към исковата молба трябва да бъдат приложени;

1. всички писмени доказателства и документи, посочени в опис по т. 8;

2. пълномощните, когато искът е предявен от пълномощник;

3. /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ Единен идентификационен код /ЕИК/ или аналогичен удостоверителен код/документ за търговска регистрация по националното законодателство на страната, както и всички други необходими доказателства за активната и пасивна легитимация на страните;

4. платежните документи за внесени арбитражна такса и депозит за разноски, определени съгласно тарифа, представляваща неразделна част от настоящия правилник;

5. преписи от исковата молба и приложенията ѝ за всяка от страните и два екземпляра за съда.

Чл. 17. (1) Ищецът е длъжен да посочи в искова молба цената на иска и когато неговото искане или част от искането му не се отнася до парична сума.

(2) Цената на иска се определя:

1. при икове за парична сума - от размера на претендираната сума,

2. при икове за предаване на вещи - от тяхната стойност;

3. при икове за установяване или преобразуване на правоотношения – от стойността на предмета на правоотношението в момента на предявяване на иска.

4. при искове за определено действие или бездействие-от размера на имуществения интерес на ищеца.

(3) Когато с исковата молба се предявяват няколко иска, цената на всеки иск трябва да се посочи отделно. Арбитражната такса се определя въз основа на общата сума от цените на всички искове.

(4) Ако ищецът не е определил или е определил неправилно цената на иска, когато тя не може да бъде определена точно или определянето ѝ създава затруднение за ищеца, цената на иска се определя от председателя на Арбитражния съд въз основа на наличните данни.

Чл. 18. (1) Преписи от исковата молба, отговорът ѝ и приложенията към тях трябва да бъдат представени в толкова екземпляра, че всяка страна да има по един, а Арбитражния съд - не по-малко от два екземпляра.

(2) Посочените в ал.1 документи, с изключение на писмените доказателства, се представят на български език. Писмените доказателства, които страните ще ползват в производството, се представят в оригинал и в превод, направен от оторизиран преводач, ако са съставени на чужд език. Легализацията на документи на чужд език се извършва в съответствие с българското и международното право.

(3) Местните лица представят книгата си на български език, придружен с превода на езика, на който те са водили кореспонденцията с другата страна, когато нейното седалище или местожителство е в чужбина.

(4) Ако преводът не бъде представен в дадения на страната срок, исковата молба се оставя без движение.

Предварителна проверка на компетентността на Арбитражния съд

Чл. 19. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Ако ищецът в исковата молба не се позовава на арбитражно споразумение или не го представя, Секретариатът на съда го поканва в 7-дневен срок от получаване на поканата да го представи или да заяви писмено, че желае, въпреки липсата на арбитражна споразумение, да бъде връчен препис от исковата молба на ответника.

(2) Ако в дадения му срок ищецът не представи споразумение, обосноваващо компетентността на Арбитражния съд и не заяви писмено, че желае да бъде връчен препис от исковата молба на ответника, както и когато споразумението се отнася до спор, който не може да бъде предмет на арбитраж, исковата молба се връща ищеца с разпореждане на Председателя на Арбитражния съд.

(3) След като на ответника е бил връчен препис от исковата молба, компетентността на Арбитражния съд се проверява от решаващия орган. Той не е обвързан от предварителното становище по ал.1, че е налице арбитражно споразумение, обосноваващо компетентността на Арбитражния съд.

Отстраняване на недостатъците на исковата молба

Чл. 20. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Председателят на Арбитражния съд, ако установи, че исковата молба не отговаря на изискванията на чл.16, дава на ищеца 7-дневен срок да отстрани недостатъците, считано от деня на получаване на съобщението или уведомлението по телекомуникационен път (факс, телекс или електронна поща).

(2) До отстраняването на недостатъците исковата молба се оставя без движение.

(3) Ако ищецът не отстрани в срок нередовностите, исковата молба заедно с приложенията се връща от Председателя на съда на ищеца. На възстановяване подлежи половината от внесената арбитражна такса и неусвоената част от депозита за разноските.

Отговор на исковата молба

Чл. 21. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ След получаване на редовна искова молба и внасяне на арбитражната такса и депозита за разноски, секретариатът на съда изпраща препис от исковата молба с приложенията ѝ на ответника, както и списъка на арбитрите. Едновременно с това секретариатът указва на ответника, че той е длъжен в 14-дневен срок от получаването на преписа от исковата молба да подаде отговор.

(2) Писменият отговор на ответника трябва да съдържа:

1. посочване на съда и номера на делото;
2. името и адреса на ответника, както и на неговия законен представител или пълномощник, ако има такива;
3. становище по допустимостта и основателността на иска;
4. становище по обстоятелствата, на които се основава искът;
5. възраженията срещу иска и обстоятелствата, на които те се основават;
6. подпис на лицето, което подава отговора.

(3) /Отм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./

(4) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Ответникът може да предяви насрещен иск до първото по делото заседание.

(5) Ответникът трябва да съобщи в срока по ал. 1 името на посочения от него арбитър и на резервния арбитър или да предостави на председателя на Арбитражния съд да ги назначи. Ако ответникът има седалище или местожителство в чужбина, той може да посочи за арбитър лице, което не е вписано в листата на арбитрите. То може да бъде чужденец.

Чл. 22. /Отм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./

Възражение за прихващане след срока за отговор

Чл. 23. Възражението за прихващане може да се направи до приключване на производството пред Арбитражния съд.

Допълнителна искова молба

Чл. 24. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013г./ След като приеме отговора, съдът изпраща препис от него заедно с приложенията на ищеца, който може в 14 - дневен срок да подаде допълнителна искова молба.

(2) В допълнителната искова молба ищецът може да поясни и допълни първоначалната. В срока за допълнителна искова молба той може да измени предявения иск, да привлече трети лица и да предяви искове срещу тях, да поиска съдът да се произнесе със самото решение и относно съществуването или несъществуването на едно оспорено в отговора на исквата молба правоотношение, от което зависи изцяло или отчасти изходът на делото, както и да посочи и представи нови доказателства, които не е могъл да посочи и представи с исквата молба.

(3) Съдът се произнася с определение по допустимостта на представените нови или новоузнати доказателства.

Допълнителен отговор

Чл. 25. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ След като приеме допълнителната искова молба, съдът изпраща препис от нея заедно с приложенията на ответника, който може в срок от един месец да подаде отговор.

(2) В допълнителния отговор ответникът е длъжен да отговори на допълнителната искова молба. В срока за допълнителен отговор той може да поиска съдът да се произнесе със самото решение и относно съществуването или

несъществуването на едно оспорено в допълнителната искова молба правоотношение, от което зависи изцяло или отчасти изходът на делото, както и да сочи и представя нови доказателства, които не е могъл да посочи и представи с отговора на исковата молба. В този случай се прилага съответно ал. 3 на член 24.

IV. СЪОБЩЕНИЯ И ВРЪЧВАНЕ

Изпращане и връчване на документи

Чл. 26. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Секретариатът на съда изпраща на страните всички отнасящи се до тях книжа, съобщения и призовки на посочените от тях адреси или на адресите на надлежно упълномощените техни представители в срок от три дни от получаването им.

(2) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Исковата молба, отговорът на иска, арбитражните решения и определенията се изпращат препоръчано с обратна разписка. Призовките и другите съобщения могат да бъдат изпратени по пощата, по телекса, по телефакса и/или по електронна поща на посочен от страната електронен адрес. Призоваването с телекс или телефакс се удостоверява писмено от длъжностното лице, което го е извършило.

(3) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Всички посочени по-горе документи могат да бъдат връчени лично на страната, на неин представител, когато тя е юридическо лице, както и на пълномощник срещу разписка. При призоваване достатъчно е телекса или телефакса да са изпратени на посочените в съдебните документи телексни и телефаксни номера. Призовките и другите съобщения, изпратени по електронна поща, се смятат за връчени с постъпването им информационната система.

Получаване на книгата, призовките и съобщенията

Чл. 27. (1) Когато седалището, местоживеенето, обикновеното пребиваване или пощенският адрес на получателя не могат да бъдат намерени след старателно издирване, книгата, призовките и съобщенията се смятат получени, ако са изпратени до последното му известно седалище, местожителство, обикновено пребиваване или пощенски адрес с препоръчано писмо или с каквото и да е друго средство, което удостоверява опита то да бъде предадено.

(2) Документът по ал. 1 се смята предаден и когато получателят е отказал или не се е явил в пощенската служба да го получи, ако тя удостовери това. Сроковете за

процесуални действия на страните започват да текат от деня, следващ получаването на съобщението. Ако последния ден на срока е неработен ден, срокът изтича в първия следващ работен ден.

V. РЕШАВАЩ СЪСТАВ

Решаващ състав

Чл. 28. (1) Решаващият състав е от трима арбитри. Всяка от страните избира, при условията на чл. 16, ал. 2 и чл. 21, ал. 1, по един основен арбитър и резервен арбитър, а двамата основни арбитри избират от своя страна от списъка на арбитрите председателя на решаващия състав в тридневен срок от съобщението за избирането им. Арбитрите се определят от предварително одобрен от Съвета на директорите на Централен депозитар списък. Арбитри могат да бъдат лица, които са изтъкнати професионалисти във финансовото и банковото право.

(2) Ако ищецът или ответникът не посочат арбитър или арбитрите не изберат председател на решаващия състав в срока по предходната алинея, председателят на Арбитражния съд назначава от списъка на арбитрите арбитъра или председателя на решаващия състав в 7-дневен срок след изтичане на срока по ал. 1

(3) Ако ищите или ответниците са няколко, те трябва да посочат по общо съгласие един арбитър и негов заместник. Ако не се постигне съгласие между ищите или ответниците, арбитърът и заместникът му се определят от председателя на Арбитражния съд.

(4) Решението на председателя на Арбитражния съд по ал. 2 и 3 е окончателно.

Заместване на арбитър

Чл. 29. (1) Ако арбитърът не приеме избора, почине, бъде възпрепятствуван или не изпълнява задълженията си повече от четиринадесет дни, той се замества от арбитъра посочен за негов заместник. Същото важи ако арбитърът бъде внезапно възпрепятстван да участва в насроченото заседание. Заместникът продължава делото до неговото окончателно приключване.

(2) При условията на предходната алинея председателя на решаващия състав се заменя по реда, по който е бил избран.

(3) Ако спрямо заместника настъпят условията на ал.1, страната, която го е посочила, се поканва да посочи друг арбитър и негов заместник.

(4) Ако е необходимо и след като вземе мнението на страните, решаващият състав в случаите, посочени в ал.1-3, може отново да разгледа въпросите, които са били разгледани на предходните заседания по делото, състояли се преди замяната.

Отвод на арбитър

Чл. 30. (1) Когато едно лице е предложено да бъде арбитър, то трябва да посочи всички обстоятелства, които могат да породят основателни съмнения в неговата безпристрастност или независимост, като представи в секретариата на съда подписана лично от него декларация. Арбитърът има това задължение и след неговото назначаване.

(2) Всяка страна има право да направи отвод на арбитъра и на председателя на решаващия състав, ако съществуват данни, че те пряко или косвено са заинтересувани от изхода на делото.

(3) Арбитърът или председателят на решаващия състав са длъжни да се отведат при посочените в ал. 1. причини.

Чл. 31. Отводът на арбитър може да бъде направен само ако има обстоятелства, които пораждаат основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост.

Процедура за отвод

Чл. 32. (1) Страната може да направи отвод на арбитър, назначен от нея или в чието назначаване е участвувала, само поради основания, които са ѝ станали известни след назначаването. Страната следва да представи доказателства относно узнаването на тези основания.

(2) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Отвод на арбитър може да се направи в 14-дневен срок, след като страната е узнала за образуването на решаващия състав или след като с научила за обстоятелствата, които дават основание за отвода. Отвод не може да бъде правен, след като делото е обявено за изяснено от фактическа и правна страна и решаващият орган е пристъпил към постановяване на решението.

(3) Искането за отвод се прави писмено до решаващия състав, като се посочат основанията за това.

(4) Ако арбитърът не се отведе и насрещната страна не се съгласи с отвода, по отвода се произнася председателят на Арбитражния съд.

(5) Ако насрещната страна се съгласи с отвода или той бъде уважен, новият арбитър или председателят на решаващия състав се посочват или избират в съответствие с разпоредбите на настоящия правилник

Отвод на вещо лице или преводач

Чл. 33. На основанията, посочени в чл. 30, може да се направи отвод на вещо лице или преводач. По отвода окончателно се произнася решаващият състав.

VI. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО

Подготовка за разглеждане на делото

Чл. 34. (1) Решаващият състав проверява подготвено ли е делото за разглеждане и взема мерки за изясняване на обстоятелствата по делото и попълването му с доказателства с цел то да бъде бързо и правилно решено. За тази цел делото може да бъде внесено в подготвително заседание без призоваване на страните, като те се уведомяват от решаващия орган за взетите мерки и за сроковете за тяхното изпълнение.

(2) Арбитрите или председателят на решаващия състав може да даде на секретаря на съда отделни нареждания по подготовка на делото, включително могат да разпоредят служебното попълване на делото с доказателства.

(3) Председателят на състава насрочва подготвително заседание в тридневен срок от получаване отговора на исковата молба.

(4) Когато съставът прецени, че са налице условията за това, с определение от подготвителното заседание насрочва открито заседание с призоваване на страните, вещите лица, преводачите и другите участващи в процеса лица. Заседанието се насрочва за дата най-късно 30 дни от тази на внасянето на исковата молба в Арбитражния съд.

(5) Подготвителното заседание разрешава въпросите за:

1. наличието на активна и пасивна легитимация на страните;
2. приложимите правила за арбитражното производство;
3. допустимостта и относимостта на представените доказателства;
4. компетентността на съда относно повдигнатия пред него спор - цялостна или частична;
5. обстоятелствата, които приема за безспорни;

6. обстоятелствата, които имат нужда от доказване и вида доказателства, които са допустими според действащото право, този правилник и уговорените от страните правила;

7. размера на дължимия депозит за разноси в производството;

8. назначаването на вещи лица, преводачи, както и допустимостта и недопустимостта на предявен насрещен иск.

(6) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Съдът се произнася с определение, което се изпраща на страните заедно с призовката за откритото заседание.

(7) Когато открие недостатъци на исковата молба или отговора, съдът може да остави делото повторно без движение до отстраняването им.

(8) Съдът може да се произнесе и с решение по съществуващото на спора, ако приеме, че са налице всички условия за постановяване на правилен, обоснован и законосъобразен акт, в случаите когато :

1. искът бъде признат от ответника в отговора на исковата молба;
2. не бъде даден отговор на исковата молба;
3. страните са дали съгласие с исковата молба и отговора съдът да се произнесе в тяхно отсъствие и не е необходимо събирането на други доказателства.

Място за провеждане заседанията на съда

Чл. 35. /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ Заседанията на съда се провеждат в гр.София, в сграда на Централния депозитар или в друга сграда, по почин на решаващия състав, като разноските са за сметка на страната, поискала това и се авансират от нея.

(2) /Отм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010 г./ .

Призоваване на заседание

Чл. 36. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ На страните се изпращат призовки, в които се посочват времето и мястото, където ще се състои заседанието. Призовките и съобщенията трябва да бъдат изпратени така, че всяка страна да разполага с не по-малко от 10 – дневен срок, за да се подготви и участва в разглеждането на делото. По делата между страни със седалище или местожителство в различни градове този срок е не по-малък от петнадесет дни.

(2) Със съгласие на страните този срок може да бъде намален.

Разглеждане на делото. Език на разглеждане на делото

Чл. 37. (1) Делото се разглежда в заседание, на което страните могат да участвуват лично или чрез упълномощени лица. След откриването на заседанието съставът докладва делото.

(2) Делото не се разглежда публично. При разглеждане на делото се допускат само страните и техните представители, както и лицата, пряко ангажирани в арбитражното производство. С определение на решаващия състав и съгласието на страните на заседанието могат да присъстват и лица, които не участвуват в делото.

(3) По съгласие на страните делото може да бъде разгледано и решено, без те да се призовават на заседание, само въз основа на представени от тях писмени доказателства и писмени становища. Решаващият състав обаче може да призове страните на заседание, ако намери, че делото се нуждае от допълнително изясняване.

(4) Делото се разглежда на български език, като в случай на присъствено разглеждане на дело със страна чуждестранно лице, решаващият състав с определение допуска до заседанието лицензиран преводач за провеждане на симултанен превод. При nepřисъственото разглеждане молбите, бележките, становищата и всички документи изхождащи от страните следва да са преведени и заверени на български език, съгласно изискванията на настоящия правилник.

Неявяване на страна

Чл. 38. (1) Неявяването на страна, надлежно известена за времето и мястото на арбитражното заседание, не е основание за отлагане на делото. Това може да стане само ако неявилата се страна е поискала то да бъде отложено по уважителни причини.

(2) Всяка страна може да поиска делото да се разглежда в нейно отсъствие, но съдът може да постанови явяването ѝ в арбитражното производство, когато прецени, че присъствието на страната или представителя ѝ са необходими при изясняване на фактическите обстоятелства.

Възражение за некомпетентност

Чл. 39. (1) Решаващият орган се произнася относно компетентността на Арбитражния съд и когато тя се оспорва поради несъществуване или недействителност на арбитражното споразумение.

(2) Арбитражното споразумение, включено в договор, е независимо от другите негови уговорки. Нищожността на договора не означава сама по себе си недействителност и на съдържащото се в него арбитражна споразумение.

(3) Възражението, че Арбитражния съд не е компетентен да разреши изцяло или отчасти повдигнатия спор, трябва да бъде направено най-късно с отговора на исковата молба, към който следва да се приложат всички писмени доказателства в подкрепа на това обстоятелство. Това възражение може да бъде направено и от страната, която е избрала или е участвувала в избирането на арбитър.

(4) Когато в арбитражното производство бъде повдигнат въпрос, който не е от компетентността на Арбитражния съд, възражението за некомпетентност трябва да бъде направено веднага.

(5) Решаващият състав може да уважи и направено по-късно възражение за некомпетентност, ако има уважителна причина за закъснението.

(6) Възражението за некомпетентност се разглежда от решаващия състав в подготвително заседание или в заседанието, в което е направено, освен ако разрешаването на спора относно компетентността е обусловено от разрешаването на спора по съществото на делото.

Спогодба

Чл. 40. (1) След откриване на заседанието решаващият състав прави предложение на страните да разрешат спора по делото със спогодба.

(2) Решаващият състав може да прави предложение за спогодба във всяко положение на делото до постановяване на решението, включително като напътва страните към определени проектоклаузи на такъв договор.

(3) Ако страните постигнат спогодба пред решаващия състав, тя се вписва в протокола от заседанието и се подписва от страните и от арбитрите.

(4) Страните могат да поискат спогодбата да бъде възпроизведена в арбитражно решение при уговорени условия.

(5) При приключване на спора със спогодба Арбитражният съд възстановява половината от внесената арбитражна такса.

Обезпечаване на иска

Чл. 41. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Ако страните не са уговорили друго, Арбитражният съд може по искане на една от тях да задължи

другата страна да вземе подходящи мерки за обезпечаване правата на молителя. Обезпечителните мерки не могат да засягат трети лица.

(2) Всяка от страните по арбитражното производство може да поиска от съд преди или по време на арбитражното производство обезпечаване на иска или доказателствата.

Доказателства

Чл. 42. (1) Всяка страна трябва да докаже обстоятелствата, на които основава своя иск или възражение.

(2) Страната може да представи писмените доказателства в оригинал или заверено от нея копие. Решаващият състав има право да поиска превод на тези доказателства на друг език, когато това е в интерес на разглеждането на делото.

(3) Решаващият състав може да приеме определени факти за доказани, ако някоя от страните създаде пречки или осуети, с действие или бездействие, събирането на допуснати доказателства за тях.

(4) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ В арбитражното производство са допустими писмени и гласни доказателства, назначаване на вещи лица и оглед. Относно неуредените в този правилник общи правила за разпределение на доказателствената тежест, допустимост и относимост на доказателствата и доказателствените средства за тяхното събиране, както и тези за тяхната преценка, се прилагат съответно разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

(5) Арбитрите преценяват доказателствата по свое вътрешно убеждение.

Събиране и проверка на доказателствата

Чл. 43. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010 г. и с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Страните в производството са длъжни не по-късно от три дни преди датата на заседанието да представят писмено становище относно определението на съда от подготвителното заседание за допуснатите доказателства и доказателствени средства, начина на тяхното събиране и проверка, включително оспорването им и доказателствата в подкрепа на възражението.

(2) Решаващият състав може да изисква от страните да представят и други доказателства, както и по свой почин да призовава свидетели, да назначава вещи лица или да изискана от трети лица удостоверения или намиращи се у тях документи, когато това е необходимо, за да изясни фактичката страна на спора. За служебно събраните

доказателства страните се уведомяват своевременно и им се дава подходящ срок за вземане на становище и представяне на насрещни доказателства.

(3) Решаващият състав може да разпорежи на страните да предоставят на вещите лица необходимите сведения или да им осигурят достъп за проверка на документи, стоки или други вещи, когато това е необходимо за изготвяне на заключението. Той може по искане на всяка от страните или по свой почин да задължи вещото лице, след като представи заключение, да участва в заседание за да даде пояснения. По искане на страните могат да се назначават и други вещи лица, за да дадат заключения по спорния въпрос.

(4) /Отм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./

(5) /Отм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./

Изменение на иска

Чл. 44. Ищецът може да измени предявения иск и без съгласието на ответника. Решаващият състав може да откаже да допусне изменението на иска, ако то би затруднило неоправдано защитата на ответника или своевременното решаване на делото. Тези правила се прилагат и за изменение на насрещния иск.

(2) /Отм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./

Участие на трети лица

Чл. 45. Встъпване и привличане на трето лице е допустимо само със съгласие на страните, а при привличане - и със съгласието на лицето, което се привлича. Същото важи и за предявяване на обратен иск срещу привлеченото лице. Привличането е допустимо до изтичане на срока за отговор на исковата молба. Съгласието трябва да бъде писмено.

Отлагане на делото и спиране на производството

Чл. 46. (1) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Съдът може по свое усмотрение да отложи делото за друго съдебно заседание, ако прецени, че това е наложително за изясняване на фактическата обстановка. В последния случай делото следва да бъде насрочено за ново заседание в 7-дневен срок.

(2) По молба на страните решаващият състав с определение спира делото за определен срок, който не може да бъде по-дълъг от шест месеца.

(3) Спряното дело се прекратява, ако в срока по предходната алинея никоя от страните не е поискала възобновяването му.

Протокол

Чл. 47. (1) За арбитражното заседание в тридневен срок се изготвя протокол от назначения секретар под ръководството на председателя на състава и се подписка от двамата веднага, като копие от него се връчва на страните.

(2) По молба на страната с определение на решаващия състав протоколът може да бъде поправен или допълнен, ако в него са допуснати грешка или пропуск. За поправката се уведомява другата страна, която може да направи възражения най-късно в следващото заседание, а ако делото е обявено за решаване - най-късно до изтичане на срока за произнасяне.

Приложим закон

Чл. 48. (1) Решаващият състав прилага избрания от страните закон. Ако те не са уговорили друго, изборът на закон се отнася до материалното право, а не и до стълкновителните норми.

(2) Когато изборът на закон с недопустим или страните не са избрали приложимия закон, решаващия състав прилага закона, посочен в стълкновителните норми, които той счита за приложими. Ако страните са със седалище или местожителство в една и съща държава, нейните стълкновителни норми сочат приложимия закон. Когато спорното отношение се урежда от международна конвенция, прилага се и тя.

(3) /Отм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./

VII. ЗАВЪРШВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Решение

Чл. 49. (1) Арбитражното производство завършва с постановяване на решение, когато няма пречки да се реши по същество.

(2) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ Решението, което при условията на чл. 40, ал. 4 отразява постигната между страните спогодба, има сила на арбитражно решение.

Постановяване на решението

Чл. 50. (1) Когато съдът реши, че делото е изяснено от фактическа и правна страна, приключва устните състезания и пристъпва към постановяване на решение. Решението трябва да се постанови в срок не по-късно от петнадесет дни от последното заседание.

(2) Решението се взема от едноличния арбитър или с мнозинство на гласовете след тайно съвещание. Председателят гласува последен. Ако не може да се формира мнозинство, решението се постановява от председателя. Арбитърът, който не е съгласен с решението, отразява това обстоятелство при подписване на решението. Той може да приложи към решението, в 7-дневен срок след изготвянето му, особеното си мнение.

(3) Решението трябва да бъде мотивирано, освен ако възпроизвежда спогодба на страните или ако те изразят съгласие, то да не съдържа мотиви. Мотивите се подписват от членовете на решаващия състав.

(4) Ако след приключване на устните състезания, но преди произнасяне на решението, се установи, че правото на защита на някоя от страните е било нарушено или че делото се нуждае от допълнително изясняване на обстоятелствата по него, решаващият състав възобновява разглеждането на делото с определение.

(5) Постановеното арбитражно решение е окончателно и слага край на спора.

(6) /Изм. с решение на Общо събрание от 10.05.2013 г./ По въпросите за принудителното изпълнение на решението се прилагат съответно правилата на ГПК и ЗМТА.

Съдържание на решението

Чл. 51. Решението трябва да съдържа:

1. наименованието на Арбитражния съд;
2. датата и мястото на постановяване на решението;
3. имената на арбитрите;
4. наименованието на страните и другите лица, които участвуват в делото;
5. предмета на спора и кратко изложение на обстоятелствата по него;
6. мотиви;
7. диспозитив на решението;
8. подписи на арбитрите.

Обявяване на решението

Чл. 52. (1) Решението се обявява или непосредствено след завършване разглеждането на делото, или след него в срока по чл. 50, ал. 1.

(2) Председателят на Арбитражния съд може при нужда да продължи срока по предходната алинея.

(3) Решението се вписва в книгата на решенията, която е на разположение на страните и техните представители.

Препис от решението

Чл. 53. (1) Препис от решението се изпраща на страните.

(2) Ако страните не са уговорили езика, на който ще бъде написано решението, на страната по делото със седалище в чужбина се изпраща на нейна сметка превод на решението, ако тя поиска това.

(3) Преписите и преводите се заверяват от секретаря на съда с неговия подпис и печата на Арбитражния съд.

(4) Ако изготвянето на превода ще се забави, секретарят на съда съобщава на чуждестранната страна по делото извлечение от решението.

(5) Преписи от решението се връчват на страните, след като арбитражните разноски бъдат изцяло заплатени на Арбитражния съд.

Поправки и тълкуване на решението

Чл. 54. (1) Решаващият състав по искане на всяка от страните или по свой почин може да поправи решението относно явна фактическа грешка, която е допуснал. За исканата поправка другата страна се уведомява от молителя или от решаващия състав, ако той действа по свой почин. При необходимост решаващият състав може да свиква и извънредни заседания.

(2) Всяка страна, след като уведоми другата, може да поиска от решаващия състав тълкуване на решението.

(3) Искането за поправка или тълкуване трябва да бъде направено в срок до шестдесет дни след получаване на решението, освен ако страните са уговорили друг срок. Когато решаващият състав действа по свой почин, той извършва поправката в шестдесетдневния срок от постановяване на решението.

(4) По поправката и тълкуването на решението решаващият състав изслушва страните или им дава възможност да представят в определен от него срок писмените си

становища. Той се произнася по поправката и тълкуването в седемдневен срок от искането.

(5) Поправката на решението в масата относно арбитражните разноси става с определение при спазване изискванията на ал. 3.

(6) Поправката и тълкуването стават част от решението.

Допълнително решение

Чл. 55. (1) Решаващият състав по искане на страните може да постанови допълнително решение по въпроси, които са били поставени в производството от страните по делото, но по които той не се е произнесъл. Страната, която иска допълването, трябва да уведоми другата страна за направеното от нея искане в тридесетдневен срок от получаване на решението. Когато искането е основателно, решаващият състав постановява допълнително решение при спазване съответно на разпоредбата на чл. 54, ал. 4.

Изпълнение на решението

Чл. 56. (1) Арбитражното решение е окончателно и задължително за страните. То се изпълнява доброволно.

(2) Ако с решението не е даден срок за изпълнение, то трябва да бъде изпълнено незабавно.

(3) Арбитражното решение подлежи на принудително изпълнение по реда на ЗМТА и ГПК.

Завършване на производството с определение

Чл. 57. (1) Ако по делото не може да се постанови решение, арбитражното производство се прекратява с определение.

(2) Определението за прекратяване на производството се постановява:

1. /Изм. с решение на Общо събрание от 28.06.2010г./ при оттегляне и отказ от иска от ищеца;

2. при спогодба между страните, когато не е поискано възпроизвеждането ѝ в арбитражно решение;

3. при липса на предпоставки, необходими за разглеждане и решаване на делото по същество, а така също, когато поради бездействие на ищеца делото остане без движение в течение на шест месеца.

(3) Ако решаващият състав още не е образуван по установения ред определението за прекратяване на арбитражното производство се постановява от председателя на Арбитражния съд.

Съхраняване на делата и решенията

Чл. 58. Секретариатът на съда съхранява приключените дела в течение на десет години от обявяване на решенията и определенията по тях. След изтичане на този срок делата се унищожават с изключение на решенията и мотивите към тях, както и на сключените спогодби, които се пазят безсрочно.

VIII. ТАКСИ, РАЗНОСКИ И КАРТОТЕКА

Арбитражни такси и разноски

Чл. 59. (1) Изчисляването и разпределението на арбитражните такси и покриване разходите на Арбитражния съд става в съответствие с Тарифата за арбитражните такси и Тарифата за възнагражденията на арбитрите. Съветът на директорите одобрява Тарифата за арбитражните такси и Тарифата за възнагражденията на арбитрите.

(2) Секретарят на съда или решаващият състав указва на страната, която иска да бъдат събирани доказателствата, да внесе депозит за разноски за събиране на исканите доказателства.

(3) Не се извършват действия, за които не е внесен депозит.

(4) Решаващият състав определя възнагражденията на преводачите, секретаря, вещите лица и свидетелите, както и техните дневни и пътни разноски.

Картотека

Чл. 60. (1) Секретариатът на съда по указания на председателя на Арбитражния съд води картотека на решенията, в които се вписват извадки от мотивите на решенията, които имат принципно значение.

(2) Картотеката е достъпна за всички интересувани се. От нея могат да се издават преписи срещу заплащане на такса.

(3) Председателят на съда може да разреши да се обнародват в периодичния печат и в отделни сборници становищата на Арбитражния съд. Обнародването не може да включва имената на страните и такива данни, които могат да засегнат техните

интереси. Председателят на съда може да изключи от обнародване и други данни, чието оповестяване намира за неуместно.

Настоящият Правилник е приет от Общото събрание на Централния депозитар АД на заседанието му от 18.06.2008 г. Той отменя правилника, приет от Общото събрание на Централен депозитар АД на 27 ноември 1997 г. Последните изменения и допълнения на Правилника са приети от Общото събрание на Централен депозитар на заседанията му от 10.05.2013 г. и 29.06.2015 г.